

Beslutsunderlag

Styrelsen 241205

Telefon: [031 64 74 80](tel:031647480)

Handläggare: Kristina Augustsson

Mejladress: kristina.augustsson@gryaab.se

Rapport Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll 2024

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

1. Rapport Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll 2024, enligt bilaga 1, fastställs.
2. Rapportens sammanfattning ska läggas in i Gryaabs årsrapport för 2024.

Sammanfattning

Styrelsen ska enligt Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll årligen utvärdera och förbättra det egna systemet för styrning, uppföljning och kontroll. Som en del av kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska styrelsen i samband med årsrapportens upprättande rapportera resultatet från utvärderingen samt lämna en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt.

Den föreslagna rapporten utgör ett stöd för utvärderingen. Av förslaget till utvärdering har Gryaab bedömts ha minst ”Tillräckligt bra hantering” på alla bedömda områden.

Det är bolagets bedömning att Gryaabs system för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt. Gryaab har redan planerat en förflyttning inom de områden som bedömts som ”Tillräckligt bra hantering”.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Gryaab har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån ovan nämnda dimensioner.

Samverkan

Beslutet har behandlats på lokalt samverkansgruppsmöte den 28 november 2024.

Bilagor

1. Rapport Utvärdering av styrning, uppföljning och kontroll för 2024

Ärendet

Ärendet gäller rapport för utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll för 2024.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Styrelsen ska enligt Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll årligen utvärdera och förbättra det egna systemet för styrning, uppföljning och kontroll. I detta arbete ingår att styrelse får information och rapportering avseende resultat av såväl genomförda interna uppföljningar och utvärderingar som iakttagelser från extern revision och övrig tillsyn.

Den föreslagna rapporten utgör ett stöd för utvärderingen.

Rapport för utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll

Rapporten innehåller ett antal påståenden som bedöms enligt en skala på tre steg:

- Styrka
- Tillräckligt bra hantering
- Förbättringsområde

Tillräcklig effektiv hantering syftar på att systemet med tillräcklig säkerhet ska säkerställa olika värden och att ambitionsnivån ska avvägas utifrån kostnad. Den föreslagna rapporten består av 13 områden. Tio påståenden har bedömts som ”Styrka” och tre påståenden har bedömts som ”Tillräcklig bra hantering”

Tillräckligt bra hantering

Första området

Det första området som bedömts som ”Tillräckligt bra hantering” avser följande påstående under rubriken Åtgärder och förbättringsområden:

”Organisationen håller en stringent linje i planering, genomförande, uppföljning och utveckling och påbörjar ny cykel med slutsatser och lärdomar från perioden innan.”

Gryaab har ett system för återrapportering som ligger i linje med Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll.

Slutsatser från föregående år dras i samband med riskbedömning och planeringen för styrelsens strategidag. Processerna för att planera för nästkommande år är dock starkare än processerna för att dra lärdom av tidigare år varför området endast blir "Tillräckligt effektiv hantering".

Andra området

Det andra området avser följande påstående under rubriken Åtgärder och förbättringsområden.

”Ledningen på samtliga nivåer säkerställer att organisationen analyserar brister och problem för att förstå och åtgärda grundorsaken till att de uppstått. Högsta ledningen ser till att brister och problem som är särskilt allvarliga, som återkommer eller som förekommer inom flera verksamheter tas om hand i förbättringsarbetet.”

Gryaab bedöms ha ett väl fungerande system för att lyfta allvarliga avvikelser till rätt person och nivå i organisationen. Gryaab följer upp inrapporterade och upptäckta brister och i samband med det sker en analys av grundorsaken. Brister fångas även upp genom Gryaabs riskanalyser. Analys av brister för att förstå och åtgärda grundorsaken till att de uppstod görs främst av allvarligare avvikelser varför bedömningen inte blir ”Styrka.”

Tredje området

Det tredje området avser följande påstående under rubriken Åtgärder och förbättringsområden.

”Organisationen följer uppmärksamt utvecklingsarbete och förbättringar för att effekterna ska bli som det är tänkt. Syftet är att snabbt kunna justera eller komplettera åtgärderna för att få ut större nytta, men också att avsluta det som inte visar sig fungera så snart som möjligt.”

Bedömningen är att Gryaab genom processerna för styrning, uppföljning och kontroll har fungerande arbetssätt för följa upp utvecklingsarbete för att effekterna ska bli som det tänkt. Processerna för att planera för nästkommande år är dock

starkare än processerna att dra lärdom av tidigare år varför bedömningen blir ”Tillräckligt bra hantering”

Rapportering av resultat från utvärderingen

Som en del av kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska styrelsen i samband med årsrapportens upprättande rapportera resultatet från utvärderingen samt lämna en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt. Det är bolagets bedömning att Gryaabs system för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt vilket anges i sammanfattningen av rapporten.

Gryaab har redan planerat en förflyttning inom de områden som bedömts som ”Tillräckligt bra hantering”.

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Av Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska styrelsen årligen utvärdera och förbättra det egna systemet för styrning, uppföljning och kontroll och i samband med årsrapportens upprättande rapportera resultatet från utvärderingen med en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt. Gryaab bedömer därför inte att ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Bolagets bedömning

Av förslaget till utvärdering framgår att Gryaab har minst ”tillräckligt bra hantering” på alla bedömda områden. Det är bolagets bedömning att Gryaabs system för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt. Styrelsen föreslås fastställa rapport Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll för 2024 enligt bilaga 1 och att sammanfattningen av rapporten läggs in i årsrapporten för 2024.

Rapport - utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll

Gryaab AB

Innehållsförteckning

1	Anvisning.....	3
1.1	Utgångspunkter	3
1.2	System och förhållningssätt	3
1.3	Effektivitet.....	3
1.4	Påståenden i mallen	3
1.5	Arbetsgång	3
2	Utvärdering.....	4
2.1	Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll.....	4
2.1.1	Kultur	4
2.1.2	Planering och uppföljning	6
2.1.3	Riskbaserad styrning.....	8
2.1.4	Åtgärder och förbättringsarbete.....	9
3	Sammanfattande bedömning - Till Årsrapporten.....	11

1 Anvisning

1.1 Utgångspunkter

1.2 System och förhållningssätt

1.3 Effektivitet

1.4 Påståenden i mallen

1.5 Arbetsgång

2 Utvärdering

2.1 Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll

2.1.1 Kultur

Uppföljningsfrågor	Svarsalternativ och kommentar
Ledningen på samtliga nivåer visar med sitt personliga agerande att det är en självklarhet att följa förhållningssätt, regelverk och överenskomna arbetssätt.	 Styrka Gryaab följer gällande regelverk och har en uppförandekod som gäller för alla medarbetare. Det är extra viktigt att ledningen föregår med gott exempel och lever som man lär. Ledningsgruppen diskuterar och utvärderar frågan i samband med ledningsgruppsmöten.

Uppföljningsfrågor	Svarsalternativ och kommentar
Ledningen på samtliga nivåer har arbetssätt för att identifiera och skapa en medvetenhet om situationer där det finns risk för oetiskt eller oönskat beteende och vidtar åtgärder för att minska risken för att sådana händelser inträffar.	 Styrka Gryaab informerar regelbundet om vad man ska tänka på som anställd i ett kommunalt bolag och har styrande dokument på området. I början av 2025 kommer Gryaab börja använda ett nytt introduktionssystem som kommer innehålla ett avsnitt på temat. Gryaab har ett väl utvecklat riskarbete och oegentlighetsrisker utgör en egen riskanalys. Av bolagets riktlinje gällande jäv, representation, gåvor, mutor, jäv och bisyssla framgår att alla medarbetare ska få information på området minst vartannat år. Information kommer att ges på avdelningarnas APT under kvartal fyra 2024. Gryaab vill skapa en medvetenhet om de värderingar som gäller på Gryaab men också för att skapa ett öppet klimat kring frågan att anmäla om något inte står rätt till. Alla medarbetare fick under 2022 information om olika sätt att anmäla missförhållanden som meddelarfrihet, Göteborgs Stads visselblåsarfunktion och genom linjeorganisationen. Under 2023 togs en ny rutin och intranätssida fram på området och alla medarbetare informerades i samband med det. Gryaab planerar att informera på nytt under 2025. Under 2024 identifierade presidiet och ledningsgruppen risken för jäv i samband med tillsättandet av tf vd som har en samborelation med en avdelningschef. Gryaabs styrelse gav bolagets dåvarande vd i uppdrag att i uppdrag att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att jävsituationer inte uppstod. Uppdraget återredovisades i juni 2024. Vidtagna åtgärder bestod bland annat av en tillfällig omorganisation, förändrade attestregler och att behandla frågan om uppkomna jävssituationer på de längre ledningsgruppsmötena.

Uppföljningsfrågor	Svarsalternativ och kommentar
Ledningen på samtliga nivåer uppmuntrar till tidig och öppen dialog och verkar därmed för ett gott kommunikativt klimat i organisationen. Det som är betydelsefullt för medarbetarens arbete och förståelse för sammanhanget har en självklar plats i återkopplingen från ledningen.	 Styrka Gryaab arbetar i alla led för att ha en öppen dialog och ett gott kommunikativt klimat i organisationen. Gryaab har fyra personalmöten per år då viktigare frågor avhandlas. Gryaab informerar flera gånger i veckan om aktuella händelser på bolagets intranät. Ledningen uppmuntrar till en öppen dialog och är måna om att återkoppla på frågor om svar inte kan ges direkt. Frågan om och hur en fråga ska kommuniceras har en stående punkt på Gryaabs ledningsgruppsmöten. Bolaget använder sedan hösten 2022 verktyget Winningtemp och kan på sätt mäta stämningen i organisationen och även få konkret feedback på väl fungerande områden eller områden som kan utvecklas. Medarbetarna är anonyma men uppmannas, särskilt när det gäller allvarigare frågor, att ta upp frågan direkt med närmaste chef, för att bättre kunna komma till rätta med problemen. Bolaget deltar i Göteborgs Stads stora medarbetarenkät där nästa tillfälle blir 2026.

2.1.2 Planering och uppföljning

Uppföljningsfrågor	Svarsalternativ och kommentar
--------------------	-------------------------------

Uppföljningsfrågor	Svarsalternativ och kommentar
Arbetsätt finns på plats för att nämnden/styrelsen ska erhålla relevant information för att kunna ta sitt ansvar i planeringen av verksamheten.	 Styrka Gryaab har en väl fungerande process för styrning, uppföljning och kontroll. Genom dessa processer identifieras risk- och utvecklingsområden, mål och uppdrag från delägarkommuner, aktuella frågor m.m. Gryaab återrapporterar i enlighet med de anvisningar som följer av gemensamma rapporter och har rutiner för att fånga upp övriga frågor och önskad information från styrelsen. Gryaab tar i enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll årligen fram en tid- och arbetsplan för planerings- och uppföljningsarbetet. Planen innehåller de årligen återkommande ärenden som bolaget har att ta ställning till enligt riktlinjen samt de aktiviteter som bolaget har valt för att säkerställa att planerings- och uppföljningsarbetet håller god kvalitet. Styrelsen fastställde den 26 oktober 2024 planen för 2025. På Gryaabs strategidag diskuteras dessa frågor och styrelsen tar fram ett inriktningsdokument för nästa år. Utifrån inriktningarna tar ledningsgruppen fram mål som fastställs av styrelsen i december varje år. Målen följs upp i samband med delårsrapporteringen.
Organisationen har systematiska arbetsätt för att identifiera och ta hänsyn till behov och förväntningar hos dem verksamheten riktar sig till. Informationen och insikterna arbetas in i planeringen för nästa period.	 Styrka Gryaab har system för att fånga upp beslut och uppdrag från delägarkommunerna som rör verksamheten. Bolaget deltar i TED som är ett chefsnätverk för de förvaltningar och bolag som sköter avloppsvattenrening och vattenförsörjning i delägarkommunerna. Genom TED anordnas strategiska möten och workshops i syfte att utveckla områden som påverkar Gryaabs och övriga VA-organisationers verksamheter. Genom styrelsens strategidag och styrelsens inriktningsdokument fångas aktuella frågor upp för nästa år.
Uppföljningen fokuserar på det som är väsentligt för att bedöma måluppfyllelse och förmåga att utföra grunduppdrag. Rapporteringen från uppföljningen från samtliga nivåer förmedlar på ett tydligt sätt de viktigaste slutsatserna.	 Styrka År 2022 skildes på Utvecklingsmål och Kvalitetsmål/Nyckeltal. Utvecklingsmålen utgör områden där Gryaab vill se en förflyttning. Nyckeltalen utgör områden som bolaget mäter för att säkerställa tillräcklig kvalitet. Alla mål följs upp i samband med delårsrapporteringen. De nyckeltal som gäller grunduppdraget (reningsresultaten) följs upp i samband med varje styrelsemöte.

Uppföljningsfrågor	Svarsalternativ och kommentar
Organisationen håller en stringent linje i planering, genomförande, uppföljning och utveckling och påbörjar ny cykel med slutsatser och lärdomar från perioden innan.	 Tillräckligt effektiv hantering Gryaab har ett system för planering, genomförande och uppföljning som ligger i linje med Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. Bolaget följer upp föregående års mål i samband med årsrapporten för föregående år. Slutsatser från föregående år dras i samband med riskbedömning och planeringen för styrelsens strategidag. Processerna för att planera för nästkommande år är dock starkare än processerna för att dra lärdom av tidigare år varför området endast blir "Tillräckligt effektiv hantering".

2.1.3 Riskbaserad styrning

Uppföljningsfrågor	Svarsalternativ och kommentar
Ledningen på samtliga nivåer arbetar aktivt med riskhantering utifrån lagar, verksamhetens mål, skyldigheter och uppdrag. Högsta ledningen har urskilt och sammanställt verksamhetens viktigaste risker i en samlad riskbild som också beskriver hur riskerna åtgärdas utifrån vad som är påverkbart och vad som går att åstadkomma inom befintliga ramar.	 Styrka Under 2023 har Gryaab utvecklat sin riskhanteringsmodell bland annat i syfte att lyfta upp och lägga till vissa riskområden och att tydliggöra ansvaret för Gryaabs riskanalyser. Den nya riskmodellen bedöms ha påverkat Gryaabs riskarbete i rätt riktning. Gryaab tar utifrån riskanalyserna fram en samlad riskbild som fastställs av styrelsen två gånger per år. Gryaabs styrelse kommer att fastställa den samlade riskbilden i december 2024. Området ingår i den grundläggande granskningen i lekmanrevisorernas granskning av verksamheten. Lekmanrevisorerna hade inga synpunkter på Gryaab för verksamhetsåret 2023. Gryaab har ännu inte fått lekmanrevisorernas granskningsredogörelse för 2024.
Utifrån den samlade riskbilden har organisationen tagit fram en internkontrollplan. Den innehåller ett urval områden, processer och moment som är viktiga att granska för att kunna bekräfta att redan beslutade åtgärder eller kontroller fungerar som det är tänkt.	 Styrka Gryaab tar fram en intern kontrollplan som fastställs av styrelsen. Den interna kontrollplanen bygger på den samlade riskbilden men innehåller också andra kontrollmoment som styrelsen och ledningen valt att bolaget ska fokusera närmare på. Styrelsen kommer att följa upp den interna kontrollplanen för 2024 i december 2024 och den interna kontrollplanen för 2025 på det första styrelsemötet i februari 2025.

2.1.4 Åtgärder och förbättringsarbete

Uppföljningsfrågor	Svarsalternativ och kommentar
Arbetsätt för att hantera allvarliga avvikelser och brister utan dröjsmål är väl förankrade hos medarbetare och chefer. Brister och avvikelser som uppstår rapporteras t.ex. omgående till närmast överordnad eller motsvarande.	 Styrka Gryaab har ett system för avvikelshantering. En anmälan går att göras både via mobilen eller datorn. Genom att anmäla vart i verksamheten avvikelsern skett kommer anmälan till rätt person som följer upp det. Gryaab har även en kultur som uppmuntrar till att ta upp förbättringsområden och avvikelser inom linjeorganisationen. Gryaab bedöms ha ett väl fungerande system för att lyfta allvarliga avvikelser till rätt person och nivå i organisationen.
Ledningen på samtliga nivåer säkerställer att organisationen analyserar brister och problem för att förstå och åtgärda grundorsaken till att de uppstått. Högsta ledningen ser till att brister och problem som är särskilt allvarliga, som återkommer eller som förekommer inom flera verksamheter tas om hand i förbättringsarbetet.	 Tillräckligt effektiv hantering Gryaab följer upp inrapporterade och upptäckta brister och i samband med det sker en analys av grundorsaken. Brister fångas även upp genom Gryaabs riskanalyser. Allvarligare avvikelser ska åtgärdas snarast. Om avvikelserna kräver en större förflyttning kommer de in i Gryaabs utvecklingsmål genom den samlade riskbild. Analys av brister för att förstå och åtgärda grundorsaken till att de uppstod görs främst av allvarligare avvikelser varför bedömningen blir "Tillräckligt effektiv hantering".
Ledningen på samtliga nivåer säkerställer att förbättringsarbete och verksamhetsutveckling bedrivs utifrån behov och upplevelser hos dem verksamheten riktar sig till.	 Styrka Gryaab har system för att fånga upp beslut och uppdrag från delägarkommunerna som rör verksamheten. Bolaget deltar i TED som är ett chefsnätverk för de förvaltningar och bolag som sköter avloppsvattenrening och vattenförsörjning i delägarkommunerna. Genom TED anordnas strategiska möten och workshops i syfte att utveckla områden som påverkar Gryaabs och övriga VA-organisationers verksamheter. Genom styrelsens strategidag och styrelsens inriktningsdokument fångas aktuella frågor upp för nästa år.

Uppföljningsfrågor	Svarsalternativ och kommentar
Organisationen följer uppmärksamt utvecklingsarbete och förbättringar för att effekterna ska bli som det är tänkt. Syftet är att snabbt kunna justera eller komplettera åtgärderna för att få ut större nytta, men också att avsluta det som inte visar sig fungera så snart som möjligt.	 Tillräckligt effektiv hantering Bedömningen är att Gryaab genom processerna för styrning, uppföljning och kontroll har fungerande arbetssätt för följa upp utvecklingsarbete för att effekterna ska bli som det tänkt. Slutsatser från föregående år dras bland annat i samband med riskbedömning och planeringen för styrelsens strategidag. Processerna för att planera för nästkommande år är dock starkare än processerna att dra lärdom av tidigare år varför bedömningen blir "Tillräckligt effektiv hantering"

3 Sammanfattande bedömning - Till Årsrapporten

Kultur - Gryaab arbetar i alla led för att ha en öppen dialog och ett gott kommunikativt klimat i organisationen.

Bolaget använder verktyget Winningtemp och kan på sätt mäta stämningen i organisationen och även få konkret feedback på väl fungerande områden eller områden som kan utvecklas.

Gryaab informerar regelbundet om vad man ska tänka på som anställd i ett kommunalt bolag och har styrande dokument på området.

Gryaab har ett väl utvecklat riskarbete och oegentlighetsrisker utgör en egen riskanalys. Bolaget arbetar aktivt med att skapa en medvetenhet om de värderingar som gäller på Gryaab men också för att skapa ett öppet klimat kring frågan att anmäla om något inte står rätt till.

Området bedöms fungera mycket väl helhet.

Planering och uppföljning - Gryaab har system för planering och uppföljning i enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. Gryaab identifierar risk- och utvecklingsområden, mål och uppdrag från delägarkommuner, aktuella frågor m.m. På Gryaabs strategidag diskuteras dessa frågor och styrelsen tar fram ett inriktningsdokument för nästa år. Utifrån inriktningarna tar ledningsgruppen fram mål som fastställs av styrelsen i december varje år.

Gryaab har ett system för åiterrapportering i enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. Bolaget följer upp bolagets mål tre gånger per år i samband med del- respektive årsrapporten. Mål som rör grunduppdraget (reningsresultatet) följs upp på varje styrelsemöte.

Slutsatser från föregående år dras i samband med riskbedömning och planeringen för styrelsens strategidag.

Gryaab har ett system för planering, genomförande och uppföljning som ligger i linje med Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. Processerna för att planera för nästkommande år bedöms dock vara starkare än processerna för att dra lärdom av tidigare år.

Riskbaserad styrning -

Under 2023 har Gryaab utvecklat sin riskhanteringsmodell bland annat i syfte att lyfta upp och lägga till vissa riskområden och att tydliggöra ansvaret för Gryaabs riskanalyser.

Gryaab tar fram en intern kontrollplan som fastställs av styrelsen. Den interna kontrollplanen bygger på den samlade riskbilden men innehåller också andra kontrollmoment som styrelsen och ledningen valt att bolaget ska fokusera närmare på. Den interna kontrollplanen följs upp årligen och styrelsen får en rapport på uppföljningen.

Området bedöms fungera mycket väl som helhet.

Åtgärder och förbättringsområden - Gryaab bedöms ett väl fungerande system

för att lyfta allvarliga avvikelser till rätt person och nivå i organisationen.

Gryaab följer upp inrapporterade och upptäckta brister och i samband med det sker en analys av grundorsaken. Brister fångas även upp genom Gryaabs riskanalyser.

Allvarligare avvikelser ska åtgärdas snarast. Om avvikelserna kräver en större förflyttning kommer de in i Gryaabs utvecklingsmål genom den samlade riskbild. Analys av brister för att förstå och åtgärda grundorsaken till att de uppstod görs främst av allvarligare avvikelser.

Bedömningen är att Gryaab genom processerna för styrning, uppföljning och kontroll har fungerande arbetssätt för följa upp utvecklingsarbete för att effekterna ska bli som det tänkt. Processerna för att planera för nästkommande år är dock starkare än processerna att dra lärdom av tidigare år.

Sammanfattning: Det är Gryaabs bedömning att bolagets system för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt.